

Секція: Фінанси, гроші і кредит: інноваційно-інвестиційні стратегії.

Хомутенко В.П.

*К.е.н., професор кафедри фінансів,
Одеський національний економічний університет,
м. Одеса, Україна*

Волкова О.Г.

*К.е.н., ст.. викладач кафедри фінансів,
Одеський національний економічний університет,
м. Одеса, Україна*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

Корпорації - юридичні особи, які створюються з метою виробництва товарів і послуг та їх продажу на ринку та які є джерелами прибутку чи іншої фінансової вигоди для свого власника [1, с.9]. Отже, метою діяльності корпорацій є отримання прибутку. Разом з тим, за останні п'ять років відзначається погіршення динаміки розвитку корпоративних фінансів України: погіршення фінансового результату до оподаткування та чистого прибутку (збитку), збереження значної кількості збиткових підприємств та відповідно розмірів збитків від їх господарської діяльності (табл.1).

Таблиця 1

Фінансові результати господарської діяльності підприємств України у період 2010-2014рр.

Показник	2010р.	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.
Власний капітал, млн..грн	1426711,6	1586284,7	1 904 940,2	1 950 374,9	Данні відсутні
Фінансовий результат до оподаткування, млн. грн	58334,0	122210,0	101884,7	29283,2	-517368,2
Фінансовий результат до оподаткування підприємств, які отримали прибуток, млн..грн	189640,8	255545,9	248035,9	209864,5	236261,1
Питома вага підприємств, що одержали прибуток, у % до загальної кількості,%	59,0	65,1	64,5	65,9	66,3
Чистий прибуток (збиток),млн.грн	13906,1	67797,9	35067,3	-22839,7	-583785,9

Примітка. Таблицю складено за даними[2]

В економіці корпоративним фінансам відводяться такі ролі як інвестування у різні види активів та формуванням необхідних фінансових ресурсів для такого інвестування [3, с.3].

Одним з головних джерел інвестиційних коштів підприємств є прибуток після оподаткування (чистий прибуток). Збиткова діяльність підприємств України є ознакою відсутності у них можливості до інвестиційної діяльності та розширення виробництва, що відзначається на значному скороченні капітальних інвестицій (рис.1).

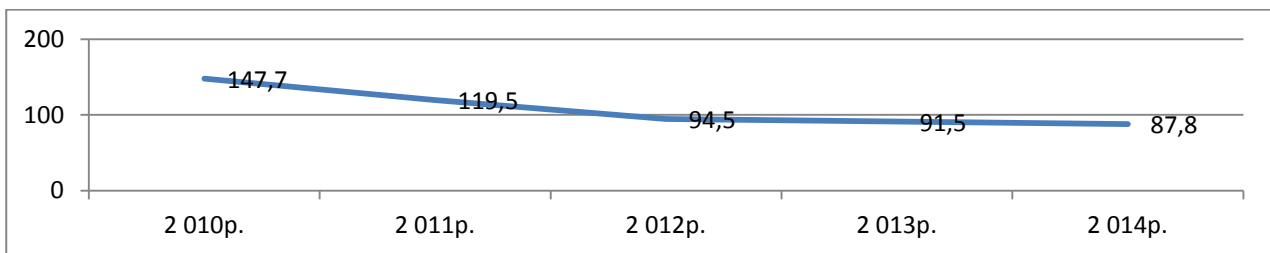

Рис. 1 Темпи росту капітальних інвестицій підприємств України у період 2011-2014рр.,%

Примітка. Графік складено за даними[2]

Загально відомо, що одним з найважливіших інструментів впливу на фінансовий стан суб'єктів господарювання є інструменти податкового регулювання. У цьому сенсі, особливого значення набуває податок на прибуток підприємств, який сплачується з фінансового результату підприємств, отже має вплив на обсяги виробництва та процеси відтворення.

Серед інструментів податкового регулювання що використовуються в практиці адміністрування податку на прибуток підприємств в Україні, можна відзначити зміна ставок податку та їх диференціація, корекція переліку платників податку та податкових пільг, зміна бази оподаткування та методики її обчислення. Так, з 01.01.2015 року Податковим кодексом України об'єкт оподаткування з податку на прибуток підприємств визначається на підставі даних бухгалтерського обліку, фінансової звітності про доходи та витрати та дані про фінансові результати до оподаткування, що нівелює наявність різниці у визначенні об'єкту оподаткування за даними бухгалтерського та податкового

обліку та зменшує можливості до маніпуляцій з визначенням об'єкту оподаткування при формуванні доходів та витрат платників податку. З 2013 року запроваджено механізм сплати авансових внесків з цього податку у розмірі не менше 1/12 нарахованої до сплати суми податку за попередній звітний податковий рік. Слід визнати, що сплата податку на прибуток підприємств на умовах авансових платежів призводять до кредитування підприємствами бюджету за рахунок оборотних коштів. В умовах нестачі фінансових ресурсів, авансові внески з податку на прибуток підприємств є суттєвим тягарем для господарської діяльності підприємств. Сплата податку на прибуток має відбуватися виключно на фактичних показниках результатів діяльності підприємств.

З метою стимулювання інвестиційної активності у багатьох країнах з розвинутою ринковою економікою прибуток, що спрямовується на інвестування, повністю або частково звільняється від оподаткування. В Україні запроваджено цільове звільнення від оподаткування окремих галузей економіки (судно- літако- будівництво). Однак, від'ємні показники капітальних інвестицій та рівень зношеності основних засобів свідчать (табл..2), що підприємства не вкладали отримані від податкових пільг кошти в оновлення основних засобів, а спрямовували їх на поточні потреби.

Таблиця 2

Стан основних засобів підприємств України у період 2010-2014рр.

Показник	2010р.	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.
Залишкова вартість, млн.грн	4906461,9	1309947,4	16870527	1750945,8	2274922
Знос, млн.грн	4906461,9	5645550,7	6822814,4	7837608,8	13752117
Рівень зносу, %	80,5	81,2	80,2	81,7	83,5

Примітка. Таблицю складено за даними[2]

Для України потребуються нові підходи до оподаткування, пов'язані зі змінами у регулюванні інвестиційних ресурсів, потоків капіталів. В цьому аспекті, на нашу думку, більш прийнятним є застосування більш ефективної амортизаційної політики як інструменту стимулювання інвестиційних вкладень

підприємств, зокрема підвищити норми податкової амортизації основних засобів, використовувати прискорену амортизації в окремих галузях економіки. У розвинених країнах світу частка амортизаційних відрахувань в структурі інвестицій становила близько 70–80 %. В Україні частка амортизації в структурі інвестицій становить тільки 15–20 %.

В сьогоденних умовах незадовільного фінансового стану корпоративних фінансів податкове регулювання не повинно його погіршувати. Податкова політика має створювати для підприємств сприятливі умови для їх функціонування та перетворити їх на інструмент інвестиційного процесу.

Список використаної літератури:

1. Крисоватий А.І. Податкові трансформації в ЄС та податкова політика України в контексті євроінтеграції: моногр. / А.І. Крисоватий, В.М. Мельник, Т.В. Кощук .- Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 236с.
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Брейли Р., Майерс С. Принципы корпоративных финансов: Пер.с англ. – М.: ЗАО «Олимп – Биз нес», 1997. – 1120 с.